

Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığından:

ESAS NO : 2022/39
KARAR NO : 2022/90
KARAR TR : 28/02/2022

ÖZET: 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile yürürlükten kaldırılan 4703 sayılı Kanun uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın, 7223 sayılı Kanun'da yer alan düzenlemeler uyarınca İDARİ YARGI YERİNDE çözülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : N.B.
Davalı : Ankara Valiliği İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Ankara Valiliği İl Sanayi ve Teknoloji Müdürlüğü'nün 04/11/2020 tarihli ve ...-858 -E.2029398 sayılı kararı ile, davacı tarafından piyasaya arz edilen altı adet elektrikli insan asansörleriyle ilgili olarak yapılan piyasa gözetimi ve denetimler sırasında tespit edilen uygunsuzluklar nedeniyle dört asansörün Asansör Yönetmeliğinde yer alan temel sağlık ve güvenlik gereklerini karşılamadığı ve güvensiz olduklarının değerlendirilmesi üzerine, davacıya, uygunsuzlukların giderilmesine ilişkin düzeltme işlemlerini gerçekleştirebileceği, beş iş günü içinde yazılı olarak taahhüt edilmesi durumunda bir ay düzeltme süresi verileceği, aksi halde düzeltme faaliyetinde bulunmadığının kabul edileceğine ilişkin yazı gönderildiğini, davacının bahsedilen taahhütte bulunmadığını, böylece Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı Asansör Piyasa Gözetimi ve Denetimi Yönetmeliğinin ilgili maddesi uyarınca 4703 sayılı Ürünlere İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun'un, 5. maddesinin yedinci fıkrasına aykırı davrandığından, davacı adına 4703 sayılı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 41.658 TL idari para cezası verilmiştir.

2. Davacı, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. Ankara 2. Sulh Ceza Hâkimliği 23/08/2021 tarihli ve D.İş. 2020/8122 sayılı kararı ile, 12/03/2021 tarihinde yürürlüğe giren 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile 4703 sayılı Kanun'un yürürlükten kaldırıldığı, Kanun'un 22. maddesinde de idari yaptırımlara karşı idari yargı yoluna başvurulacağını düzenlendiğini belirterek, başvurunun çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karara davacı tarafından yapılan itiraz Ankara 3. Sulh Ceza Hakimliğinin 06/10/2021 tarihli ve D.İş. 2021/11018 sayılı kararı ile kesin olarak reddedilmiştir.

4. Davacı, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

5. Ankara 18. İdare Mahkemesi 23/12/2021 tarihli ve E.2021/2259 sayılı kararı ile, 4703 sayılı Kanun uyarınca belirlenen usul ve esaslar uyarınca tesis edilen işlemlere karşı açılan davaların görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu, 4703 sayılı Kanun'un yürürlükte olduğu dönemde gerçekleştirildiği anlaşılan fiillerden dolayı 4703 sayılı Kanun uyarınca tesis edilen idari para cezasının iptali istemiyle açılan davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

6. Olay tarihinde yürürlükte bulunan 4703 sayılı Kanun'un "Ürünlerin piyasaya arzında üreticilerin ve dağıtıcıların yükümlülükleri" başlıklı 5. maddesinin yedinci fıkrası şöyledir:

"Üretici, ürünün öngörülen kullanım süresi içinde, yeterli uyarı olmaksızın fark edilemeyecek nitelikteki riskleri hakkında tüketicilere gerekli bilgiyi sağlamak, özelliklerini belirtecek şekilde ürünü işaretlemek; gerektiğinde piyasaya arz edilmiş ürünlerden numuneler alarak test etmek, şikâyetleri soruşturmak ve yapılan

denetim sonuçlarından dağıtıcıları haberdar etmek, riskleri önlemek amacı ile ürünlerin toplatılması ve bertarafı da dahil olmak üzere gerekli önlemleri almakla yükümlüdür.”

7. “Ceza hükümleri” başlıklı 12. maddesinin birinci fıkrası (c) bendi şöyledir:

“Bu Kanunun;

.....

5 inci maddesinin yedinci fıkrasına aykırı hareket eden üreticiler hakkında dört bin Türk lirasından yetmiş beş bin Türk lirasına kadar,

.....

idari para cezası uygulanır.”

8. “Piyasa gözetimi ve denetimi” başlıklı 10. maddesi şöyledir:

“Piyasa gözetimi ve denetimi, ilgili teknik düzenlemelerde ve/veya bu Kanun ve bu Kanunun uygulanmasına ilişkin yönetmeliklerde belirtilen usul ve esaslar çerçevesinde yapılır. Bunlara ilişkin idari düzenlemeler yetkili kuruluşlarca hazırlanır.

Yetkili kuruluşlar, piyasa gözetimi ve denetiminde, gerekli gördükleri durumlarda, gözetim ve denetime konu ürüne ilişkin uygunluk değerlendirme işlemlerinde yer almayan test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşlarının imkânlarından yararlanabilirler. Ancak piyasa gözetimi ve denetiminde nihai karar, yetkili kuruluşlara aittir. Piyasa gözetimi ve denetiminde test, muayene ve/veya belgelendirme kuruluşlarının imkânlarından yararlanılması ve ürünün güvenli olmadığının tespit edilmesi halinde, test ve muayeneye ilişkin giderler üretici tarafından ödenir.

Piyasa gözetimi ve denetimini gerçekleştirecek yetkili kuruluşların isimleri Müsteşarlık aracılığıyla Komisyona bildirilir.”

9. 13. maddesinde, bu idari para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren otuz gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceği öngörülmüşken, 08/02/2008 tarihinde yürürlüğe giren 23/01/2008 tarihli ve 5728 sayılı Kanun'un 496. maddesi ile 13. madde, “Bu Kanunda yer alan idari para cezaları, yetkili kuruluşlar tarafından verilir.” şeklinde değiştirilmiştir.

10. 4703 sayılı Kanun, 12/03/2020 tarihli ve 31066 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak, yürürlük maddesi uyarınca, 12/03/2021 tarihinde, yayımı tarihinden bir yıl sonra yürürlüğe giren 7223 sayılı Ürün Güvenliği ve Teknik Düzenlemeler Kanunu ile yürürlükten kaldırılmış ve bu Kanun’da yer alan kabahatler 7223 sayılı Kanun ile yeniden düzenlenmiştir.

11. 7223 sayılı Kanun’un “Amaç” başlığı altında düzenlenen 1. maddesi şöyledir:

“ (1) Bu Kanunun amacı, ürünlerin güvenli ve ilgili teknik düzenlemelere uygun olmasını sağlamak; piyasa gözetimi ve denetiminin esasları ile yetkili kuruluşların görevlerini ve iktisadi işletmeciler ile uygunluk değerlendirme kuruluşlarının yükümlülüklerini belirlemektir.”

12. “Kapsam” başlıklı 2. maddesi şöyledir:

“ (1) Bu Kanun, piyasaya arz edilmesi hedeflenen, arz edilen, piyasada bulundurulmuş veya hizmete sunulan tüm ürünleri kapsar.

(2) Avrupa Birliği üyesi ülkelere ihraç edilen veya ihraç edilmesi hedeflenen ürünler bu Kanun kapsamında piyasaya arz edilmiş sayılır.

(3) Bir ürüne ilişkin özel bir kanunun bulunması durumunda, bu Kanun hükümleri söz konusu ürüne, özel kanunda hüküm bulunmayan hallerde uygulanır.

(4) Avrupa Birliği üyesi ülkeler dışındaki ülkelere ihraç edilen veya ihraç edilmesi hedeflenen ürünler bu Kanunun kapsamı dışındadır. Ancak bu ürünlerin de güvenli olması, taşıma konusu olmaması ve ürüne ilişkin işaretleme, etiketleme ve belgelendirmenin alıcıyı yanıltmayacak şekilde yapılması zorunludur.”

13. Kanun’un 16. maddesi ve devamında bu Kanun uyarınca verilecek idari yaptırım kararları, 20. maddesinde de idari para cezaları düzenlenmiş olup, “Masrafların rücu edilmesi ve idari yaptırımlarda yetki ve itiraz” başlıklı 22. maddesi ise şöyledir:

“ (1) Bu Kanunda belirlenen idari yaptırımlar yetkili kuruluş tarafından uygulanır. İdari yaptırımların hangi makam veya kamu görevlilerince uygulanacağı yetkili kuruluş tarafından çıkarılan yönetmelik ile belirlenir. 15 inci maddenin yedinci fıkrası, 16 ncı maddenin dördüncü ve yedinci fıkraları ile 17 nci maddenin birinci fıkrası uyarınca yapılan masrafların yetkili kuruluş tarafından karşılanması halinde masraflar, masrafi yapılan yetkili kuruluşça ilgili iktisadi işletmeciye genel hükümlere göre rücu edilir.

(2) Bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre idari yargı yoluna başvurulabilir.”

14. "Yürürlükten kaldırılan Kanun" başlıklı 25. maddesi şöyledir:

" (1) 29/6/2001 tarihli ve 4703 sayılı Ürünlerle İlişkin Teknik Mevzuatın Hazırlanması ve Uygulanmasına Dair Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

(2) Mevzuatta 4703 sayılı Kanuna yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış kabul edilir."

15. Öte yandan, 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun birinci maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkele,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

Belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

16. Kanun'un ikinci kısmında yer alan 32. ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

17. Aynı Kanun'un 2. maddesinde, kabahat deyiminden, kanunun karşılığında idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlığın anlaşılacağı; "Kanunilik İlkesi" başlıklı 4. maddesinin birinci fıkrasında; "Hangi fiillerin kabahat oluşturduğu, kanunda açıkça tanımlanabileceği gibi; kanunun kapsam ve koşulları bakımından belirlediği çerçeveye hükmün içeriği, idarenin genel ve düzenleyici işlemleriyle de doldurulabilir." hükmü, ikinci fıkrasında da "Kabahat karşılığı olan yaptırımların türü, süresi ve miktarı, ancak kanunla belirlenebilir." hükmü yer almakta, böylece hangi fiillerin kabahat oluşturduğunun kanunda açıkça tanımlanabileceği hususunun yanı sıra, idarenin de genel ve düzenleyici işlemleriyle tanımlama yapabileceğinin belirtildiği, ayrıca işlenen bir kabahatin karşılığı olan yaptırımın türü, süresi, miktarının ancak kanun ile belirlenebileceğinin de ifade edilmiş olduğu; 16. maddesinde, kabahatler karşılığında uygulanacak olan idari yaptırımların idari para cezası ve idari tedbirlerden ibaret bulunduğu; idari tedbirlerin de mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirler olduğu belirtilmiştir.

18. Aynı Kanun'un 3. maddesini değiştiren 06/12/2006 tarihli, 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idari para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/02/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruyla bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Gülten Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüldüğü düşünüldü:

21. Dava, 4703 sayılı Kanun'un 5. maddesinin yedinci fıkrasına aykırılık nedeniyle aynı Kanun'un 12. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

22. Olayda, davanın, 12/03/2021 tarihinde yürürlüğe giren 7223 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4703 sayılı Kanun uyarınca verilen idari yaptırımlara karşı açıldığı, bu Kanun'da yer alan kabahatlerin 7223 sayılı Kanun ile yeniden düzenlendiği ve Kanun'un 22. maddesinde de, bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı idari yargı yoluna başvurulabileceğinin düzenlendiği anlaşılmıştır.

23. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

24. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

25. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

26. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

27. İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının, olay tarihinde yürürlükte bulunan ancak 12/03/2021 tarihinde yürürlüğe giren 7223 sayılı Kanun ile yürürlükten kaldırılan 4703 sayılı Kanun uyarınca verildiği, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 7223 sayılı Kanun ile yeniden düzenlendiği ve bu Kanun'da idari yaptırım kararlarına karşı itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterildiği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağından ve 7223 sayılı Kanun'da da, bu Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına ilişkin bir düzenleme yer almadığından, davanın görüm ve çözümünde idari yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

28. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 18. İdare Mahkemesince yapılan 23/12/2021 tarihli ve E.2021/2259 sayılı başvurunun reddi gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde İDARİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 18. İdare Mahkemesince yapılan 23/12/2021 tarihli ve E.2021/2259 sayılı BAŞVURUNUN REDDİNE,

28/02/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Muammer
TOPAL

Üye
Birol
SONER

Üye
Nilgün
TAŞ

Üye
Doğan
AĞIRMAN

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN